

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA

Str. Columna 106A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)
Tel: 22-35-09, Fax: 21-35-29, mob. 079588547, info@calm.md, www.calm.md

Nr. ____ din _____ 2015

**Către: COMISIA PARLAMENTARĂ
ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ,
DEZVOLTARE REGIONALĂ, MEDIU
ȘI SCHIMBĂRI CLIMATICE**

**GUVERNUL REPUBLICII
MOLDOVA**

MINISTERUL FINANȚELOR

ADRESAREA

*PRIVIND SITUAȚIA ÎN DOMENIUL REFORMEI FINANȚELOR LOCALE ȘI
MĂSURILE URGENTE PENTRU CONSOLIDAREA BAZEI FISCALE A
AUTORITĂȚILOR PUBLICE LOCALE (APL) ÎN DOMENIUL IMPOZITULUI PE
BUNURILE IMOBILIARE*

În contextul implementării strategiei descentralizării și a etapei a II a reformei finanțelor publice (consolidarea bazei fiscale al bugetelor locale), precum și în rezultatul analizei situației existente, Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) vine cu următoarele constatări și recomandări în domeniul impozitării bunurilor imobile:

1. În prezent se constată un blocaj total și întâzieri majore în implementarea strategiei descentralizării și în special a reformei finanțelor publice locale (etapa a II). În acest context, nu există nici un semnal și acțiuni concrete din partea autorităților statului responsabile de implementarea reformei descentralizării privind intenția de a-și respecta angajamentele asumate prin legile respective și actele internaționale. În special, la acest capitol sunt grav afectate prin nerealizări: Planul de acțiuni la Strategia Descentralizării adoptat prin Legea nr. 68 din 05.04. 2012 (care expiră în 2015) și Planul de acțiuni privind implementarea Acordului de Asociere la Uniunea Europeană aprobat prin HG nr. 808 din 07.10.2014. Prin urmare, dacă în perioada următoare se păstrează această situație și nu se întreprind măsuri urgente și concrete, există riscul ca întreaga reforma a descentralizării să fie discreditată definitiv și ireversibil.
2. Constatăm că reforma în domeniul finanțelor locale s-a redus doar la jumătăți de măsuri, dar nici acelea duse până la capăt. După implementarea primei etape a reformei (2015) NU au urmat nici o măsură și acțiune concretă legată de perfecționarea sistemului și implementarea etapei a doua – consolidarea bazei fiscale. Problemele sesizate de către APL privind finanțarea corespunzătoare a instituțiilor sociale,

insuficiența de lichidități, barierele birocratice suplimentare instituite etc. nu și-au găsit soluții adecvate. Pe parcursul a ultimilor 9 luni, APL nu au fost consultate sau implicate în discuții la acest subiect și nu se cunoaște absolut nimic despre acțiunile întreprinse (dacă exista). Această situație fiind extrem de periculoasă și dăunătoare. Deoarece, în consecință credibilitatea, efectul pozitiv al reforme și susținerea din partea APL a început să se diminueze drastic.

3. Constatăm că de mai mulți ani comunitățile locale sunt lipsite de surse impozante de venituri, datorită incapacității autorităților statului de a implementa legile adoptate de parlament. În special și cu titlu de exemplu, ne referim la problemă înregistrării și evaluării bunurilor imobile. În acest sens, cadrul legal stabilește obligații clare pentru instituțiile statului, fără însă a fi respectate. Astfel, conform legii înregistrarea și evaluarea bunurilor imobile urmau a fi realizate de către instituțiile responsabile de cadastrul imobiliar și finanțate din bugetul de stat. Însă, până în prezent aceste acțiuni au fost amânate în permanență. În rezultat, bugetele locale sunt lipsite de surse importante de venit iar cetățenii – de servicii mai multe și mai bune. De exemplu într-o localitate rurală cu o mie de case se colectează în prezent realmente circa 10 000 lei (adică de la 5 lei până 16 lei per casă). Concomitent într-un oraș mediu, unde au fost efectuate procedurile de evaluare, veniturile de la impozit au crescut de la 89 000 lei inițial până la 600 000 lei în prezent. Cu toate că ultima evaluare în localitățile urbane a fost realizată tocmai în anul 2005-2006. Totodată, conform legislației fiscale (cum ar fi art. 279 din Codul fiscal) reevaluarea bunurilor imobile urma să fie realizată de stat odată la 3 ani, dar nici această prevedere legală NU a fost realizată. O estimare aproximativă a pierderilor bugetelor locale din cauza NEEEXECUTĂRII LEGII prin raportate la toate localitățile urbane și rurale din Republica Moldova, permite de a vorbi despre zeci de milioane de lei.
4. O altă problemă gravă reprezintă cea a stabilirii scutirilor la impozitul pe imobil în mod unilateral de către instituțiile statului, cu diminuarea bugetelor locale și fără a compensa pierderile respective. După cum este cunoscut, prevederile legislației fiscale privind impozitul pe bunurile imobiliare au fost concepute și puse în aplicare până la reforma în domeniul mecanismelor de transferuri bugetelor locale, adică demararea procesului de consolidare a autonomiei financiare a APL. Respectiv scutirile de impozit (art. 283 din Codul fiscal) diminuează veniturile bugetelor APL. Conform unor exemple concrete o localitate rurală ar pierde circa 40 000 lei anual. Aceste pierderi cauzate de exercitarea *unor funcții statale de protecție a anumitor categorii de persoane* ar urma să fie compensate APL. În caz contrar, suntem în fața unei ilegalități și încălcări ai principiilor constituționale ale autonomiei locale. Deoarece, impozitul pe imobil este 100% impozit local și nici o autoritate în stat NU este în drept să-l diminueze în mod unilateral și fără voința APL. Iar dacă, Parlamentul sau Guvernul î-și asumă aceasta, atunci ei trebuie cel puțin să compenseze pierderile în deplină măsură.
5. Un alt aspect ar fi mecanismele ieșirii din impas privitor la demararea activităților de evaluare în scopuri fiscale. Astfel prevederile normative existente prevăd o centralizare în domeniul respectiv (evaluarea și finanțarea măsurilor respective se efectuează de organele centrale). Ele ar putea fi modificate astfel ca să fie admisă finanțare lucrărilor de înregistrare/evaluarea și din alte surse (în afara bugetului de stat), inclusiv ca APL interesate să poată finanța anumite lucrări de evaluare și chiar să participe (cu structurile

existente) la colectarea datelor inițiale privind imobilele pentru a le transmite ulterior organelor cadastrale pentru a fi prelucrate și evaluate în modul stabilit. Ceea ce va permite reducerea costurilor și impulsionează procesul de evaluare. Adică procesul respectiv de evaluare a bunurilor imobile ar putea fi individualizat, în dependență de APL.

6. În contextul celor menționate la punctul precedent, APL trebuie să dispună de posibilitate de a fi proactivi (avea competențe suficiente) în vederea aplicării prevederilor privind impozitarea bunurilor imobile având la bază valoarea a estimată bunului imobil (apropiată de valoarea de piață). În acest sens, urmează a fi admisă aplicarea evaluărilor realizate pe criteriul teritorial. Astfel în comunitățile unde APL au fost pro-active și au întreprins măsuri în vederea înregistrării și evaluării bunurilor imobile, să poată să le aplice începând cu anul bugetar următor. Astfel se va crea o concurență sănătoasă în cadrul APL în vederea obținerii de venituri suplimentare la bugetele locale și, în rezultat, consolidarea bazei fiscale și a independenței financiare a colectivității locale concrete.
7. Pentru a da procesului respectiv un caracter continuu, aspectele elucidate mai sus ar trebui de reflectat în Cadrul de Cheltuieli pe Termen Mediu (CCTM), punându-se accent și pe măsuri de evaluare masivă, datorită faptului că sunt mai puțin costisitoare.
8. De asemenea se impune, în special datorită stopării procesului de consolidare a bazei fiscale a APL, ca funcționarea Fondului de Compensare pentru acoperirea eventualelor discrepanțe (riscuri) legate de reformarea sistemului de raporturi inter-bugetare din art. IV din Legea nr. 267 din 01.11.2013 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, să continue (chiar completând dispozițiile tranzitorii din Legea privind finanțele publice locale).

În final considerăm că, pentru urgentarea procesului de realizare a propunerilor expuse mai sus, este necesar a fi creat în regim de urgență un Grup de Lucru pentru a pregăti și înainta propuneri de ordin normativ și alt gen în domeniul consolidării bazei fiscale ale APL, inclusiv în domeniul impozitării bunurilor imobile. În acest sens, suplimentar la această adresare, anexăm propunerile CALM pentru politica bugetar-fiscală pentru anul 2016, care au fost înaintate mai înainte Ministerului Finanțelor.

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

Executor: V. Rusu, expert CALM
tel. 22 35 09